



Sansernes samspil

Musikken skal gribe dig om hjertet.

Når vi siger at vi hører med ørerne er det kun en mindre del af sandheden. Ørerne opsamler lydets trykvariationer i luften og omsætter disse til elektriske strømme som sendes til hjernen. Den modtager, bearbejder og sammenligner informationerne med det vi kender. En proces som gør os i stand til at skelne lyde fra hinanden. Informationer som gennem vores opvækst opsamles i vores hukommelse. Lyde, dufte og billeder opsamles som komplekse referencer i hukommelsen. En bestemt lyd kan genkalde billeder, dufte og følelse af behag eller ubehag. Lydene vækker de gemte referencer i hukommelsen. Har vi ikke hørt lyden før prøver vi at finde dens kilde i samspil med vore øvrige sanser. Den gemmes som en reference vi siden bruger til sammenligning med nye sanseindtryk.

I den musikalske sammenhæng gør det os i stand til at høre forskel på toner og klange fra diverse musikinstrumenter og efterfølgende vurdere om instrumenterne lyder rigtigt eller forkert. Uheldet for rigtig mange er, at man ikke har hørt hvordan et givet musikinstrument lyder. Uden en reference i hukommelsen er man derfor ude af stand til at sammenligne. Ude af stand til at høre om et musikanlæg gengiver musikken rigtigt eller forkert.

Vores hukommelse er ikke statisk. Onde tunger mener at vores hukommelse er "hullet som en si". Hukommelse omkring sanseindtrykkene ændrer sig over tid. Oplevelser med sammenfald af flere sanseindtryk med overvældende positiv eller negativ følelsesmæssig værdi har det med at overskrive tidligere sanseindtryk. Vores sanser er nært knyttet til vores følelser. Udsættes vi for en følelsesladet situation, huskes den måske for altid. Stemningen, musikken man forbinder med den første hede forelskelse.

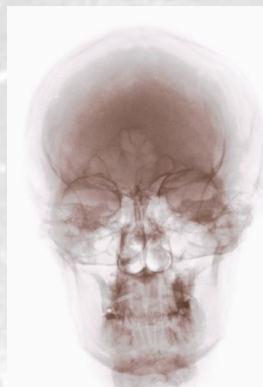


Lyde du ikke kender fanger automatisk din opmærksomhed. Kombinationen af dine sanseindtryk sammenlignes med dine referencer. Din oplevelse af situationen bestemmer om den ukendte lyd lagres som en du skal være på vagt over for eller om du kan læne dig tilbage og nyde den.

Vores forskellige oplevelser med lyde har givet os positive eller negative referencer. Derfor reagerer vi ikke ens på lyde. En hunds gøen fremkalder varme følelser når lyden kommer fra et elsket kæledyr, men er man blevet bidt af en hund eller på anden måde har haft en dårlig oplevelse med hunde går man instinktivt i forsvarsposition med alle sanser i højeste alarmberedskab.

Fra musikelektronikkens verden: Har du hørt store højttalere med imponerende god lyd gengivelse har du med overvejende sandsynlighed fået en oplevelse, som fanger din opmærksomhed. Er den musikalske oplevelse en nydelse som overskygger alt andet, lagres oplevelsen som en positiv reference.

Efterlader oplevelsen dig med følelsen af at være ligegyldig, overflødig og størrelsen af højttaleren ødelæggende for dine æstetiske referencer bliver oplevelsen lagret som negativ reference. Blot synet af den store højttaler kan udvikle fobi mod dem. En fobi som får dig til at vælge den lille højttaler eller slet ingen. Blot tanken om musik som afslapning risikeres at lagres som en negativ reference.



Dine oplevelser gemmes i din hukommelse som referencer fremtidige sanseindtryk sammenlignes med.

Dine referencer gør dig i stand til at sammenligne nye oplevelser med det du allerede kender. I stand til at kende forskel på godt eller dårligt. Ubevist opsøger du det du kender og føler dig tryk ved. Samtidig undgår du det du ikke kender og det du føler dig utryk ved.





Sansernes samspil

Dine opsamlede referencer styrer dine fremtidige valg.

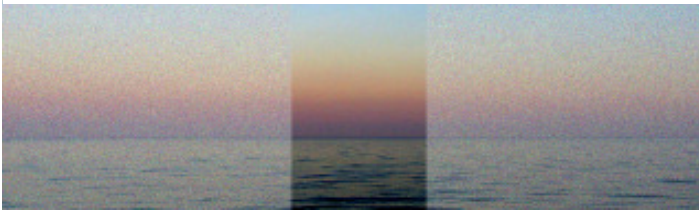
Blandt hukommelsens mange referencer findes også de gode eller dårlige oplevelser med lyde, musik og sang gennem din opvækst. Det starter allerede i fostertilstanden med lyden af din mors stemme, som for langt de fleste er synonym med tryghed.

Er din barndoms reference til lyd din mors manglende sang og musikgengivelse fra et klangmæssigt mangelfuldt musikanlæg, er det langt fra sikkert, du har udviklet lysten til at lytte til musik eller har udviklet evnen til at nynne med på melodierne. Disse er hidtil oversete men vigtige referencer.



Musikalske oplevelser gennem din opvækst og dit nuværende musikanlægs kvaliteter eller mangel på samme afgrænser yderligere dit musikvalg og musikalske horisont. Du udvælger pr. automatik musikgenrer, hvis musikalske horisont begrænser sig til dit anlægs formåen. Men du skal vide at musik indeholder et langt større toneområde og bredere musikalsk horisont end især små højttalere kan gengive.

Dit anlægs begrænsninger bestemmer din musikalske horisont.



Mange har for længst opdaget, at man udvælger musik og musikgenre efter sindsstemning. Musikgengivelsen føles ikke lige inciterende og musikalsk indsmigrende hver gang man spiller en kendt melodi. Man kunne fristes til den antagelse, at anlæggets musikalske egenskaber forandrer sig fra gang til gang? Og jo, anlægget – især højttalerne – forandrer sig en smule afhængig af varme, luftfugtighed og andre faktorer,

men den suverænt største forandring ligger hos lytteren. Sindsstemningen har uendelig stor indflydelse på den musikalske oplevelse. Føler vi os stressede og har tankerne centreret på det vi forsømmer mens vi lytter har vi på forhånd umuliggjort en god oplevelse. Vi skal føle os mentalt klar til at lytte. I overført betydning skal vi "klæde os på" til at lytte, som når vi med andagt sætter os i koncertsalen og venter på koncerten starter. Løsriv dig fra hverdagen og lyt.

**Løsriv dig
fra
hverdagen
og lyt!**

Din hjerne trimmer din hørelse.

Når du sætter dig i en koncertsal eller i din stue tilpasser din hjerne sig rummets akustik og musikken du har valgt. Uden du tænker over det, er der hver gang en mindre forberedelsestid inden alting lyder rigtig. Derhjemme er det som om det gode anlæg skal spille lidt inden det lyder rigtig. "Anlægget skal spilles til". "Varmes op". Din hjerne styrer din hørelse, så du kan koncentrere dig om musikens klange. Koncentrationen bevirker at du ubevist udelukker generende lyde og uheldig akustik. Rumklangen. Er rumklangen musikalsk fremmede kan man komme til at holde af en bestemt spillesteds akustik. Hjemme i stuen udvælger og tilpasser man højttalerne og deres placering til rummets akustik. Perfektionisten justerer i forlængelse heraf med forskellige materialer rummets akustik til mindst mulig indvirkning på musikgengivelsen. For mange bliver lytterummets akustik referencen man sammenligner fremtidige lydoplevelser med. Forskellige rum, forskellige referencer som årsag til variationerne i blade og netsiders testresultater af samme produkt.

Når man beskriver det således, "at en højttaler skal spilles til", sker der to ting. Højttalernes membraner og øvrige komponenter bearbejdes mekanisk og elektrisk gennem musikens påvirkning. I den proces koncentrerer hjernen sig om musikken og om at udelukke eller minimere fejl og uheldige virkninger af højttalerne og deres samspil med rummets akustik.